

نقش خاطرات جمعی در طراحی فضای کالبدی؛ مطالعه موردی: خیابان سعدی کرمانشاه

بهاره میرزاده^۱، گلرخ دانشگر مقدم^۲

۱. دانشجوی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان

۲. استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان.

چکیده:

شهر بی خاطره شهری بی هویت است وقایع در شهر ها خاطرات را می سازند و خاطرات زندگی می آفرینند، فضاهای خاطره سازی که قبلا در شهرهای ما وجود داشته اند به دست فراموشی سپرده شده است و یا تنزل کیفیت یافته اند. از این رو هدف از پژوهش حاضر، یافتن معیار های اجتماعی و تاثیر گذار در شکل گیری خاطرات جمعی در شهر و تدقیق آنها با مطالعه موردی خیابان سعدی کرمانشاه است. نتایج مبانی نظری نشان می دهد که معیار های مذکور به دو دسته اصلی "امکان شکل گیری رویدادها و تعاملات اجتماعی" و "امکان ثبت و انتقال خاطره و تاریخ شهر" تفکیک می شوند. هر یک از این دو گروه به دو بخش "ساختار اجتماعی و سیاسی" و "ساختار فضایی و کالبدی" تقسیم می شوند. که البته این دو دسته اصلی خود به دسته های فرعی نیز تقسیم می شوند که در روند مقاله به آنها پرداخته خواهد شد. این مقاله نشان می دهد که چگونه با کم رنگ شدن و به دست فراموشی سپردن خاطرات گذشته و ارزشمند مردم در حیات جمعی شهری و نیز از دست رفتن تدریجی فضای مناسب برای مشارکت مردم در تعاملات اجتماعی یکی از اساسی ترین صدمات به بدنه شهری و حضور مشارکتی مردم در عرصه عمومی را وارد کرده است. که این مورد درخصوص "خیابان سعدی کرمانشاه" نیز مصداق دارد.

¹ Bahare.Mirzadeh@gmail.com

Tell:

² Daneshgar25@yahoo.com

سوال اصلی پژوهش نوع روش تحقیق در این پژوهش، کیفی و توضیفی می باشد. در پژوهش حاضر، ابتدا معیار های اولیه سنجش خاطرات جمعی براساس مطالعات اکتشافی نظریه ها و تحقیقات قبلی، تدوین می شوند و سپس معیارهای اولیه تدقیق شده و به مطالعه ی ویژگی ها و صفات و ساختار معماری و خاطرات جمعی خواهد پرداخت. و نیز بررسی خیابان سعدی کرمانشاه به صورت میدانی صورت گرفته است.

واژه های کلیدی: خاطره، خاطره جمعی، فضای کالبدی، کرمانشاه، خیابان سعدی.

۱-مقدمه

۱-۱ سوال اصلی پژوهش (مساله پژوهش): آیا فرم و فضای کالبدی در ایجاد و احیای

خاطرات جمعی نقش دارد؟

۲-۱ فرضیه های تحقیق:

- فرصت هایی، با توجه به پتانسیل های اجتماعی و کالبدی مجموعه برای حفظ، تقویت و تداوم خاطرات جمعی ایجاد می شود.
- در ایجاد و احیای خاطرات جمعی، فرم و فضای کالبدی دارای نقش بسزایی است.
- معماری می تواند بر مبنای تعامل و ارتباط بین فرم و معنای خاطرات سازماندهی شود.
- بین میزان لذت بردن از فضای کالبدی با ایجاد و احیای خاطرات جمعی رابطه مستقیم موجود است.

۳-۱ پیشینه تحقیق:

- خسرو خاور (۱۳۸۴) در مقاله "شهرها و خاطره جمعی" خاطره جمعی و حافظه جمعی از بدو به وجود آمدن علوم انسانی به صورت ملموس یا غیر ملموس وجود داشته باشد ولی به عنوان پدیده ای که در مفاهیمی خاص و به صورت ویژه ای مطرح شده باشد در اوایل قرن بیستم، یک جامعه شناس معروف فرانسوی به نام هالبواکس آن را مطرح